UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Opvs Theologicvm

Mauro, Silvestro

Romae, MDCLXXXVII

Q. 4. Vtru[m] visio sit perfectior amore beatifico, & intellectus sit perfectior voluntate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-84131

Visual Library

per hoc, quod Deum possideat vnione hypostatica, constituitur substantialiter perfecta, & existens in supposito Verbi diuini; ergo constituitur finis *cui* beatitudinis, ac proinde potest esse perfectior possessione beatifica, quę purè sit finis *quo*. Ex opposita ratione possessio, quæ purè fit finis *quo*, eo ipso, quod non est beatifica, est imperfectior possessione beatifica. Ratio est, quia finis *quo* vltimus est perfectior, & amabilior omni puro fine *quo* non vltimo; sed possessio beatifica est vltimus finis *quo*; ergo est perfectior, & amabilior omni possessione non beatifica, quæ proindè est finis *quo* non vltimus. Hæc doctrina est diligenter aduertenda ad soluendas plures difficultates.

QVÆSTIO IV.

Vtrum visio sit perfectior amore beatifico, & intellectus sit perfectior voluntate?

1. VIdetur amor beatificus esse perfectior visione, primò quia natura ab imperfectioribus procedit ad perfectiora, ideoque quod est posterius generatione, est prius perfectione: e.g. natura ab actu sensus procedit ad actum imaginationis perfectiorem, ab actu imaginationis procedit ad actum intellectus perfectiorem; sed à visione procedit ad amorem, qui proindè est vltimus generatione; ergo amor beatificus est prior perfectione, & perfectior visione.

2. Secundò amor Dei naturalis est perfectior quacumque cognitione naturali Dei; ergo amor Dei supernaturalis est perfectior qualibet cognitione supernaturali, ac proinde etiam visione Dei.

3. Tertiò actus, & habitus patriæ proportionaliter se habent, ac actus, & habitus viæ; sed in via actus, & habitus charitatis sunt perfectiores actu, & habitu fidei, iuxta illud Apostoli 1. ad Corinth. 13. *Maior horum est charitas*; ergo etiam in patria amor beatificus, & habitus charitatis sunt perfectiores visione, & habitu luminis gloriæ.

4. Quartò sicut Deus perfectius est in seipso, quam in cognoscente creato, sic actus coniungens Deo prout est in se, est perfectior actu, qui coniungit Deo prout est in cognoscente creato; sed beatus per amorem coniungitur Deo prout est in se, per visionem coniungitur Deo prout est in cognoscente creato, in ipso nimirum beato; ergo amor est perfectior, & perfectius coniungit Deo, quam visio: ideoque Hugo de Sancto Victore in cap. 7. Dionysij de cælesti Hierarch. dicit, quod *dilectio superemineat scientiæ, et maior est intelligentia; plus enim diligitur Deus, quam intelligatur, & intrat dilectio, vbi scientia foris stat.*

5. Quintò melius est, vt deterius transformetur in melius, & trahatur à meliori, quam vt deterius transformet in se melius, & illud ad se trahat; sed per visionem beati trahunt Deum ad se, & Deum transformant in ipsos beatos; per amorem transformantur in Deum, & trahuntur à Deo, siquidem amor transformat amantem in amatum, vt docet S. Dionysius; ergo &c.

6. Sextò melior est actus, quo efficimur meliores; sed in via meliores efficimur amore, quam cognitione; ergo etiam in patria, adeoque amor patriæ est melior visione.

7. Septimò ille actus est melior, cuius contrarium est peius; sed odium Dei contrarium amori est peius quolibet errore contrario visioni; ergo &c.

8. Octauò secundum rectam rationem perfectius non debet amari propter imperfectius, sed è conuerso; sed secundum rectam rationem debemus velle Deum videre, vt amemus, non autem amare, vt videamus, ideoque Anselmus lib. 2. *cur Deus Homo*, dicit; *peruersus ordo est amare, vt intelligas, rectissimus verò intelligere, vt ames*; ergo amor est perfectior visione.

9. Nonò maior amor eligibilior est, quam maior visio; ergo amor est melior, & eligibilior visione. Probatur antecedens: nam data optione visionis vt tria, & amoris vt sex, vel visionis vt sex, & amoris vt tria, secundum rectam rationem vnusquisque deberet potius eligere amorem vt sex cum visione vt tria, quam visionem vt sex cum amore vt tria; ergo &c.

10. Decimò ex doctrina S. Dionysij, S. Gregorij, S. Thomæ, & Patrum, & Scholasticorum communiter, Seraphim sunt perfectiores, quam Cherubim, quia Seraphim præeminent in amore, Cherubim in scientia; ergo amor beatificus est perfectior scientia, seu visione Dei.

11. Respondeo duas esse sententias. Prima Henrici quodlib. 1. quæst. 14. & quodlib. 13. quæst. 12. Scoti in 4. dist. 49. quæst. 4. Richardi, Maioris, & Supplementi Gabrielis eadem dist. 49. docet, amorem beatificum esse perfectiorem visione, ac voluntatem esse perfectiorem intellectu.

12. Secunda S. Thomæ 1. par. quæst. 82. art. 3. docet intellectum esse simpliciter perfectiorem voluntate, adeoque, vt Caietanus cum Thomistis interpretatur, visionem esse simpliciter perfectiorem amore, licet amor secundum quid sit perfectior visione. Hanc sententiam præter omnes Thomistas sequuntur Durandus in 4. dist. 49. quæst. 4. num. 17. & sequentibus, Suarius de actibus humanis disput. 7. sect. 1. num. 8. & sequentibus, & Vasquez 1. 2. disput. 12. cap. 7. & 8. num. 42. & sequentibus. Desumpta est hæc opinio ex Aristotele, qui 10. Ethic. cap. 7. docet intellectum esse præstantissimum potentiarum, sapientiam esse præstantissimam virtutum, contemplationem esse præstantissimam operationum, ideoque beatitudinem principaliter con-

sistere in contemplatione Dei, quæ est præstantissima operatio præstantissimæ potentiæ, ex præstantissima virtute, & circa præstantissimum obiectum.

13. Dicendum primò cum secunda sententia: visio est simpliciter perfectior amore beatifico.

14. Probatur; nam effectus magis perficitur per hoc, quod sit simillimus suæ causæ, quam per hoc, quod quia est similis causæ, ad illam inclinatur; siquidem omne simile inclinatur ad suum simile: rursus imago magis perficitur per hoc, quod sit simillima exemplari, ita vt quodammodo sit ipsum exemplar, quam per hoc, quod quia est simillima exemplari, habet inclinationem ad exemplar; sed creaturæ rationales sunt effectus, & viuæ imagines Dei, iuxta illud Gen. 2. *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram*; ergo creaturæ rationales magis perficiuntur per hoc, quod sint vitaliter, & intentionaliter similes Deo, quam per hoc, quod quia sunt similes Deo, inclinentur in Deum; sed per visionem, qua vident Deum prout est in se, sunt vitaliter, & intentionaliter simillimæ Deo; siquidem visio est similitudo obiecti, ideoque 1. Ioan. 3. dicitur, *Similes ei erimus, quia videbimus eum, sicuti est*: per amorem, quia antecedenter sunt similes, inclinantur in Deum; amor enim non est similitudo, sed inclinatio; ergo creaturæ rationales magis perficiuntur videndo, quam amando, adeoque visio est perfectior amore. Confirmatur; nam creatura rationalis est similior Deo per formam, per quam est Deo similis non solum physicè, sed etiam intentionaliter, quam per formam, per quam est Deo similis solum physicè; sed creatura rationalis per visionem Dei Deo, qui est intellectio, est similis non solum physicè, sed etiam intentionaliter, cum visio Dei sit ipsa similitudo intentionalis Dei: per amorem autem, Deo, qui est amor, est similis solum physicè, non autem intentionaliter; siquidem amor non est similitudo intentionalis Dei; ergo.

15. Dicendum secundò: intellectus est perfectior voluntate. Probatur primò: nam vt docet Aristoteles 1. de Cælo text. 16. potentiæ mensurantur in ordine ad perfectissimas operationes, quas possunt exercere; ex. gr. illi habent perfectiorem potentiam currendi, qui si currant quantum possunt, velocius currunt, quam alij, qui etiamsi currant quantum possunt minus velociter currunt; sed visio Dei, quæ est, perfectissima operatio intellectus, est perfectior amore, qui est perfectissima operatio voluntatis. vt ostensum est; ergo &c.

16. Probatur secundò magis à priori. Quod enim potest fieri aliquid, & postquam factum est illud, potest habere inclinationem illius, magis perficitur per potentiam, quæ potest fieri aliquid, quam per potentiam, per quam potest habere inclinationem illius; ex. gr. materia prima, quia & recipiendo formas, potest fieri omnia corpora, & formis receptis, potest habere inclinationes conuenientes talibus formis, magis perficitur per hoc, quod recipiendo formas, potest fieri omnia corpora, quam per hoc, quod receptis formis, potest habere inclinationes formarum, ideoque præcipua, & primaria perfectio materiæ consistit in potentia, per quam recipiendo formam ignis, potest fieri ignis, recipiendo formam aquæ, potest fieri aqua &c. potentia verò, per quam, recepta forma ignis, potest recipere leuitatem, seu inclinationem ad ascendendum conuenientem formæ ignis, est perfectio secundaria materiæ; sed natura rationalis recipiendo vitaliter similitudines, ac species, seu formas intelligibiles omnium rerum, potest fieri intentionaliter similis omnibus rebus, & vt 3. de Anima tex. 14. docet Aristoteles, potest quodammodo fieri omnia, & postquam recepit vitaliter formas intelligibiles rerum, potest habere inclinationes conuenientes talibus formis; ergo præcipua, & primaria perfectio naturæ rationalis est intellectus, qui ex doctrina Aristotelis citato text. 18. est potentia, qua natura rationalis potest omnia fieri, recipiendo species, seu formas intelligibiles omnium rerum; voluntas autem, qua potest habere inclinationes conuenientes talibus formis, & potest inclinari in obiecta, est potentia secundaria.

17. Obijcies primò: probabilissima sententia docet intellectum, & voluntatem non distingui inter se, neque ab anima; ergo in ea opinione nulla est quæstio proposita.

18. Respondeo, quod in ea opinione sensus quæstionis est, vtrum anima, cæteris paribus, magis perficiatur per actus intellectus, an per actus voluntatis, & per præstantissimos actus intellectus, seu intellectiuos, an per præstantissimos actus voluntatis, seu volitiuos.

19. Obijcies secundò: potentia libera est perfectior potentia non libera; sed voluntas est libera, non intellectus; ergo &c.

20. Respondeo distinguendo maiorem: potentia libera est simpliciter perfectior potentia, quæ ita est non libera, vt sit radix libertatis, nego; vt non sit radix libertatis, transeat; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Vt explicabitur infra qu. 16. de libertate, voluntas eatenus est libera ad eligendum, vel non eligendum, & ad eligenda bona contraria, quatenus intellectus proponit illa bona vt eligibilia, & vt potentia non eligi, & quatenus proponit vt eligibilia bona contraria; ergo intellectus est radix libertatis, adeoque est liber virtualiter, & sic potest esse perfectior voluntate, quæ est libera formaliter. Confirmatur; nam per aduersarios amor patriæ licet sit necessarius, est perfectior omnibus actibus liberis; ergo intellectus licet sit potentia necessaria, potest esse perfectior voluntate, quæ est potentia libera.

21. Obijcies tertiò: potentia mouens & impe-

imperans est perfectior potentia, quæ mouetur, & paret; sed voluntas mouet, & imperat, intellectus mouetur, & paret; ergo &c.

22. Respondeo, distinguo maiorem: potentia, quæ ita mouet, & imperat in vno genere, vt non moueatur, & pareat in alio genere, est perfectior, concedo; quæ mouetur, & paret in alio genere, nego maiorem; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Voluntas, & intellectus se mutuo mouent, & sibi mutuo imperant. Nam intellectus mouet voluntatem, illique imperat, proponendo voluntati bonum, & finem, ideoque voluntas debet parere rationi, siue intellectui imperanti; voluntas mouet intellectum, illique imperat, quatenus vult, vt intellectus quosdam actus exerceat. Licet intellectus, & voluntas se mutuo moueant, & sibi mutuò imperent, tamen intellectus in genere mouentis, & imperantis est prior, & perfectior voluntate. Ratio est, quia si duo mouentia, quæ vocentur A. & B. ita se habeant, vt A. possit mouere B. absque eo quod prius moueatur à B. at B. non possit mouere A. absque eo quod prius moueatur ab A. in ratione mouentis A. est prius, & perfectius, quam B; sed intellectus intelligendo mouet se ipsum, & voluntatem ad multos actus, absque eo quod prius moueatur à voluntate, siquidem vt intelligamus, non est necesse, quod prius velimus intelligere; at voluntas non potest volendo mouere se ipsam, & intellectum ad vllum actum, nisi prius ab intellectu moueatur ad volendum; nam nihil volitum, quin præcognitum; ergo &c. Proportionaliter voluntas ita imperat intellectui, vt in imperando, debeat parere priori imperio rationis, seu intellectus: at intellectus ita imperat voluntati, vt non debeat parere voluntati prius imperanti; ergo intellectus est primum imperans, adeoque etiam ex hoc capite est perfectior voluntate. Intellectus igitur imperat voluntati vt superior inferiori, præcipiens voluntati, vt eligat ea, quæ præcipit intellectus, in bonum intellectus: at voluntas imperare debet intellectui vt inferior superiori, imperans in bonum intellectus illa ipsa, quæ intellectus prius præcipit imperanda.

23. Quæritur, vtrum actus intellectus sint perfectiores actibus voluntatis ex toto genere, hoc est ità, vt quilibet actus intellectus sit perfectior quolibet actu voluntatis, eo pacto, quo quilibet actus intellectus est perfectior quolibet actu sensus; an potiùs sint perfectiores solum ex genere, ita vt licet aliqui actus intellectus sint perfectiores quolibet actu voluntatis, tamen etiam aliqui actus intellectus sint imperfectiores aliquo actu voluntatis, eo pacto, quo licet aliquid incorruptibile, puta Angelus, sit perfectius quolibet corruptibili, tamen aliquod incorruptibile, hoc est Cælum, est imperfectius homine, qui est corruptibilis?

24. Respondeo, quod sunt perfectiores solum ex genere, non autem ex toto genere. Ratio est, quia licet visio Dei sit perfectior quolibet actu voluntatis, tamen aliquis actus voluntatis, hoc est amor beatificus, imò etiam amor charitatis, quo Deum diligimus in via, est perfectior actu fidei, qui est operatio intellectus, vt dicetur in responsione ad tertium.

25. Objicit Vasquez 1. 2. disp. 11. cap. 8. nu. 48. Omnes species contentæ sub genere perfectiori sunt perfectiores; sed genus intellectionis est perfectius genere volitionis; ergo omnis intellectio est perfectior qualibet volitione; ideoque in via actus amoris solum secundum quid, & in genere amoris est perfectior actu fidei, cum actus fidei simpliciter, & in genere naturæ sit perfectior actu amoris.

26. Respondeo, negando maiorem. Ponamus enim, quod genus intellectionis e. g. dicat perfectionem vt tria, genus volitionis dicat perfectionem vt duo, si concipiamus genus intellectionis contrahi differentia perfecta vt quatuor, resultabit species perfecta vt septem: at si genus volitionis contrahatur differentia perfecta vt sex, resultabit species perfecta vt octo; ergo species contenta sub genere imperfectiori potest esse perfectior specie contenta sub genere perfectiori. Iam ex generibus quędam secundum se pręcisè ità sunt perfectiora aliis generibus, vt possint contrahi quibusdam differentijs ità imperfectis, vt constituant species imperfectiores speciebus generis imperfectioris; & ista sunt genera perfectiora non ex toto genere: alia ita sunt perfectiora, vt non possint contrahi differentijs ita imperfectis, vt constituant species imperfectiores vlla specie generis imperfectioris; & ista sunt perfectiora ex toto genere. Genus intellectionis est perfectius genere volitionis primo modo, non autem secundo.

27. Ad 1. distinguo maiorem: natura ab imperfectioribus procedit ad perfectiora via ascensus ad principalem formam, concedo; via descensus à principali forma ad proprietates, nego: distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Natura via ascensus ad principalem formam ab imperfectioribus procedit ad perfectiora: e. g. in generatione à dispositionibus imperfectioribus procedit ad formam substantialem perfectiorem: at postquam peruenit ad formam principalem, puta ad formam substantialem ignis, à forma substantiali ignis, procedit ad leuitatem, & ad alias proprietates ignis, quæ sunt imperfectiores forma ignis. In casu nostro natura via ascensus ab actu sensus per actum imaginationis procedit ad actum intellectus, qui est præcipua forma: obtento verò actu intellectus, descendit ad amorem, qui est inclinatio consequens formam intelligibilem. Quod igitur est posterius generatione vt præcipua forma, est prius perfectione: at quod est posterius generatione vt proprietas cōsequens formam, est posterius etiam perfectione.

28. Ad 2.

28. Ad 2. nego antecedens. Vt enim docet Aristoteles 10. Ethic.cap.7. contemplatio naturalis Dei, in qua præcipuè per ipsum consistit felicitas, est perfectior omni actu voluntatis, & sapientia, quæ est virtus intellectus, est habitus perfectior quolibet habitu voluntatis; ergo proportionaliter visio Dei, & lumen gloriæ excedunt perfectione actum, & habitum charitatis.

29. Ad 3. nego maiorem, ac dico, quod licet in via amor sit perfectior fide, in patria visio est perfectior amore beatifico. Ratio est, quia ideo in via amor est perfectior fide, quia per amorem charitatis amamus Deum purè propter Deum, ità vt sola bonitas diuina sit obiectum formale mouens ad amorem; at per fidem intelligimus Deum, non per Deum, sed per creaturas, siquidem cognoscimus per speculum, & in ænygmate, vt loquitur Apostolus, ità vt creaturæ sint obiectum formale ad Deum intelligendum: sed beati in patria Deum intelligunt per ipsum Deum, ità vt sola diuina essentia sit obiectum formale mouens ad intelligendum; ergo amor non debet esse perfectior visione. Addo, quod visio debet esse perfectior amore. Actus enim, qui mouetur à diuina essentia proposita per se ipsam sinè vllo medio etiam purè *quo* creato, est perfectior actu, qui mouetur à diuina essentia proposita per medium *quo* creatum; sed visio Dei mouetur tanquam ab obiecto formali à diuina essentia proposita per se ipsam sine vllo medio etiam purè *quo* creato (vt enim diximus qu. 31. de Deo essentia diuina non proponitur per speciem intelligibilem creatam) amor beatificus mouetur à diuina bonitate, & essentia proposita per visionem beatificam, quæ est medium *quo* creatum; ergo &c. Sanctus Thomas dum 1.p.q.82.art.3. docet meliùs esse Deum amare, quam cognoscere, quia est superior nobis, & amatur prout est in se, cognoscitur prout est in cognoscente, loquitur de statu viæ, in quo amamus Deũ propter ipsum, cognoscimus Deum non per ipsum Deum, sed per nos ipsos, & per creaturas, tanquam per obiectum formale. At in patria valet opposita ratio.

30. Ad 4. nego minorem, ac dico, quod eo ipso, quod beati per visionem beatificam vident Deum prout est in se, ita vt diuina essentia, prout est in se, sit obiectum formale immediatè visum, coniunguntur Deo prout est in se: siquidem ipsum videre est coniungi; immo quia beati vident diuinam essentiam propositam per se ipsam sine vllo medio creato, amant autem diuinam essentiam propositam per visionem creatam, perfectiùs, & immediatùs vniuntur Deo per visionem, quàm per amorem. Verùm quidem est, quod per visionem exercitè fit, vt Deus sit in beato, siquidem cognitum est in cognoscente, per amorem exercitè fit, vt beatus sit in Deo, siquidem amans est in amante, ideoque in aliquo sensu beati vident Deum prout exercitè est in beatis, hoc est faciendo, vt Deus sit in beatis. Sed posito, quod Deum videant prout est in se, ità vt Deus prout est in se sit obiectum immediatè visum, hoc ipsum, quod est exercitè facere, vt Deus sit in beatis, addit nouam præeminentiam supra amorem, qui facit, vt beatus sit in Deo, vt explicabitur in responsione ad quintum.

31. Ad auctoritatem Hugonis respondeo, quod loquitur de scientia viæ, non autem de scientia patriæ. In via igitur dilectio supereminet scientiæ, & maior est, quam intelligentia, ac Deus plus diligitur, quam intelligatur, quia diligitur propter se, tanquam propter obiectum formale, & intelligitur per creaturas, tanquam per obiectum formale, & ideo dilectio intrat ad amandum Deum propter se, scientia foris stat, quia non intelligit Deum per se, sed per creaturas extrinsecas Deo. At in patria visio, seu scientia beata supereminet dilectioni, quia non minus, sed magis, quam dilectio, intrat ad attingendum Deum propter se, tanquam propter obiectum formale propositum sine vllo medio.

32. Ad 5. concedo meliùs esse, vt creatura transformetur in Deum, quam vt Deus transformetur in creaturam: sed dico, quod creatura perfectiùs transformatur in Deum videndo, quam amando. Ratio est, quia transformari in aliquid est accipere formam, speciem, & similitudinem illius, per quam fit quodammodo illud; sed beati videndo Deum, recipiunt visionem, quæ est species expressa, similitudo, & forma intelligibilis ipsius Dei, ac non solum fiunt Deiformes, vt loquitur Dionysius, sed etiam fiunt quodammodo ipse Deus, siquidem iuxta doctrinam Aristotelis 3. de Anima textu 18. anima intelligendo fit quodammodo res intellecta; ergo per visionem transformantur in Deum, ideoque 1. Ioannis 3. dicitur: *similes ei erimus, quia videbimus eum, sicuti est*. At per amorem, qui non est similitudo obiecti, sed inclinatio, transformamur quidem obiectiuè in amatum, iuxta Dionysium citatum in argumento, sed minùs perfectè, quam per visionem. Cùm opponitur: meliùs est, vt creatura trahatur ad Deum, quam vt trahat Deum ad se: sed per amorem trahitur, per visiouem trahit; ergo &c. Respondeo, negando maiorem, ac dico meliùs esse, vt creatura trahat ad se Deum, accipiendo similitudinem, per quam fiat similis Deo, quam vt trahatur, & inclinetur ad Deum, vt ostensum est. Confirmatur: nam eatenus esset meliùs trahi, quam trahere, quatenus creatura perfectiùs transformaretur in Deum per hoc, quod traheretur, quam per hoc, quod traheret; sed perfectiùs transformatur trahendo, vt ostensum est; ergo &c.

33. Ad 6. concedo maiorem, & minorem, & nego consequentiam. Ideò in via meliores efficimur, amando Deum, quam intelligendo, quia amamus Deum propter se, intelligimus per creaturas, tanquam per obiectum

ctum formale; sed beati in patria vident Deũ per diuinam essentiam, & similiores Deo efficiuntur, videndo, quam amando; ergo meliores efficiuntur, videndo, quam amando; siquidem primaria bonitas creaturæ consistit in hoc, vt assimiletur Deo.

34. Ad 7. transeat maior, quæ indigeret pluribus limitationibus, & explicationibus, at nego suppositum minoris. Supponitur odium Dei esse contrarium amori beatifico: at hoc est falsum si propriè loquamur. Contraria enim propriè ex doctrina Aristotelis 10. Metaph. debent esse eiusdem generis; sed amor beatificus est amor necessarius Dei vt visi; ergo odium, vt esset eiusdem generis, & propriè contrarium amori beatifico, deberet esse odium Dei vt visi; sed repugnat tale odium, ac solum est possibile odium Dei vt abstractiuè cogniti; ergo odium Dei propriè est contrarium soli amori viæ, quo amatur Deus vt abstractiuè cognitus. Ex proportionali ratione error circa Deum propriè est solum contrarius cognitioni viæ, quæ est abstractiua; siquidem omnis error circà Deum est cognitio abstractiua. Cum igitur amor beatificus, ac visio beatifica propriè non habeant contrarium, sola cognitio, & amor viæ habeant contrarium, ex eo, quod odium Dei sit peius quolibet errore circa Deum, sequitur solum amorem viæ esse meliorem qualibet cognitione viæ, quod vltrò concedimus; at non sequitur amorem patriæ esse meliorem visione. Si verò comparetur negatio visionis cum negatione amoris beatifici, dico, quod sicut visio est melior amore, sic negatio visionis præcisè considerata est peior negatione amoris beatifici.

35. Ad 8. distinguo maiorem: secundum rectam rationem perfectius non debet principaliter amari propter imperfectius, concedo maiorem; non debet minùs principaliter amari propter imperfectius, nego maiorem: distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Secundum rectam rationem perfectius principaliter debet amari propter se, at minùs principaliter potest, ac debet amari propter imperfectius, cum ipsius est causa; ergo licet visio Dei sit perfectior amore, quia tamen est causa amoris, secundùm rectam rationem principaliter debemus velle videre Deum, vt videamus, minùs principaliter, vt amemus. At imperfectius, cum essentialiter supponit perfectius, non debet amari, vt habeatur perfectius; sed amor beatificus Dei essentialiter supponit visionem; ergo non debemus velle Deum amare in patria, vt videamus, sed debemus velle amare, vt vltra visionem habeamus inclinationem conuenientem visioni, & in hoc sensu debemus amare amorem beatificum propter visionem, hoc est vt proprietatem visionis.

36. Ad auctoritatem Anselmi dicendum, quod loquitur de actibus viæ. Cum enim in via melius sit amare, quam intelligere, peruersus ordo est amare principaliter, vt intelligas, rectissimus intelligere principaliter, vt ames, licet minùs principaliter possimus amare Deum, etiam vt perfectiùs intelligamus; siquidem amor valdè conducit ad intelligendum.

37. Ad 9. nego antecedens. Ad probationem nego similiter antecedens, ac dico, quod data optione, tum ex amore concupiscentiæ erga nos ipsos, tum ex amore charitatis erga Deum, deberemus potiùs eligere visionem vt octo cum amore vt tria, quàm visionem vt tria cum amore vt octo. Ratio est, quia ex amore concupiscentiæ erga nos ipsos debemus potiùs eligere id, quo magis perficimur; sed magis perficimur videndo, quam amando, vt ostensum est; ergo &c. Rursus ex amore charitatis debemus potiùs eligere id, per quod Deus magis in nobis glorificatur; sed Deus in patria magis glorificatur per visionem, qua videtur esse infinitè perfectus, quam per amorem; siquidem gloria definitur *clara notitia de aliquo*, vt dictum est quæst. 3. ergo &c. Confirmatur: nam homines in ratione finis magis volunt cognosci vt excellentes, quam amari propter excellentiam, & Deus ipse permittit, vt à damnatis non ametur, & odio habeatur: at per pœnas cogit damnatos ad cognoscendum Deum vt perfectissimum, potentissimum, & iustissimum; ergo maius bonum extrinsecum est cognosci vt excellentem, quam amari, adeoque ex charitate erga Deum magis debemus velle Deum in patria videre, quam amare.

38. Ad 10. Quia in via amor præeminet scientiæ, ideo supremum ordinem Seraphim denominamus ab amore, inferiorem ordinem Chetubim denominamus à scientia, ad significandum, quod Seraphim tempore viæ excelluerunt in charitate, ac proindè in merito, & nunc excellunt in præmio, hoc est in visione, & amore beatifico. Cherubim è conuerso licet in via excelluerint in scientia, non ita excelluerunt in amore, ac proindè habuerunt minus meritum, & nunc in patria habent minus præmium.

QVÆSTIO V.

Vtrum Beatitudo formalis consistat in actu intellectus, hoc est in visione Dei, vel in actu voluntatis, hoc est in amore, vel fruitione.

S. Tho. quæst. 5. art. 4.

1. VIdetur consistere in amore, vt docet Scotus in 4. dist. 49. quæst. 4. & 5. primò quia beatitudo formalis debet consistere